

VÉLEMÉNYEK

Szerző:

Vitrai József
Széchenyi István Egyetem
Egészség-és Sporttudományi
Kar, Pszichológia és
Egészségügyi Menedzsment
Tanszék, Győr

Cikkadatok:

DOI: [10.58701/mej.23838](https://doi.org/10.58701/mej.23838)

Beküldve: 2026. 07. 04.
Elfogadva: 2026. 07. 08.
Megjelentetve: 2026. 09. 07.

2026. 4. évfolyam 3. szám

Copyright © 2026 Vitrai
József. Kiadó: Magyar
Népegészségügy Megújításáért
Egyesület. Ez egy nyílt
hozzáférésű cikk a CC-BY-SA-
4.0 licenstszerződés alapján.

A kutatás nem a kutatási tervvel kezdődik

Gondolatok a kutatósmódszertani oktatás megújításához

*Research does not begin with a research plan
Reflections on Renewing Research Methodology Education*

Kulcsszavak: kutatósmódszertan; kutatóstervezés;
kutatósmódszertani oktatás; kutatósi kérdések; témavezetés

Keywords: *research methodology; research design; research
methods education; research questions; research supervision*

Kulcsüzenetek

Miért fontos a közleményben tárgyalt téma?

A kutatás minőségét alapvetően meghatározza, hogy a kutatósi kérdések a probléma megfelelő megértésére épülnek-e.

Mit lehetett eddig tudni erről a témáról?

A kutatósmódszertani oktatás elsősorban a kutatósi terv és a módszerek kidolgozására helyezi a hangsúlyt, miközben kevés figyelmet fordít a probléma fokozatos értelmezésére.

Ez az írás mivel járul hozzá a téma jobb megértéséhez?

A cikk a kutatást iteratív megismerési folyamatként értelmezi és a Kutatósmódszertani Fa segítségével bemutatja a kutatás filozófiai, metodológiai és módszertani szintjeinek kapcsolatát.

ABSZTRAKT

Bevezetés: A kutatómódszertani oktatásban a hallgatóktól gyakran már a kutatás korai szakaszában kutatási kérdések és hipotézisek megfogalmazását várják el. Ez a gyakorlat azonban könnyen ahhoz vezethet, hogy a vizsgált probléma mélyebb megértése előtt leszűkül a kutatás vizsgálati fókusz, miközben háttérbe szorulnak azok az ontológiai, episztemológiai, rendszerszintű és értékrendi előfeltevések, amelyek a kutatás egészét meghatározzák.

Vélemény: A cikk mellett érvel, hogy a kutatás nem a kutatási terv elkészítésével vagy a módszerek kiválasztásával kezdődik, hanem a vizsgált probléma fokozatos megértésével. Egy egészségtudományi példán keresztül bemutatja, hogy a kutatási kérdések és hipotézisek mögött gyakran rejtett előfeltevések húzódnak meg, amelyek alapvetően befolyásolják a kutatás irányát és eredményeinek értelmezését. A Kutatómódszertani Fa szemlélteti, hogy a kutatás látható módszertani elemei mélyebb filozófiai és metodológiai alapokra épülnek, míg egy második modell a kutatás iteratív, folyamatosan finomodó megismerési folyamatát mutatja be. A szerző ennek alapján a kutatómódszertani oktatás és a témavezetés szemléletének újragondolását javasolja.

Következtetések: A kutatási tervet nem a kutatás kiindulópontjaként, hanem a probléma megfelelő megértését követő első érett összefoglalásként érdemes kezelni. A kutatómódszertani oktatásnak nagyobb hangsúlyt kellene helyeznie a probléma értelmezésének támogatására, a kutatási kérdések fokozatos kialakulására és a kutatást meghatározó előfeltevések tudatosítására.

ABSTRACT

Background: In research methods education, students are often expected to formulate research questions and hypotheses at the very beginning of a project. This practice may prematurely narrow the focus of the investigation before the phenomenon itself has been adequately understood, while overlooking the ontological, epistemological, contextual, and normative assumptions that shape the entire research process.

Opinion: This article argues that research does not begin with writing a research proposal or selecting research methods, but with the gradual understanding of the problem under investigation. Using a public health example, it illustrates how research questions and hypotheses are frequently built upon implicit assumptions that substantially influence methodological choices and the interpretation of findings. The proposed *Research Methodology Tree* demonstrates how visible methodological decisions emerge from deeper philosophical and methodological foundations, while a second model depicts research as an iterative process in which problem understanding, literature review, research questions, and methodological decisions continuously evolve together. Based on these considerations, the

article advocates a reconsideration of both research methods education and supervisory practice.

Conclusions: Research proposals should be regarded as the first mature synthesis of an already well-understood research problem rather than the starting point of the research process. Research methods education should place greater emphasis on supporting problem understanding, the iterative development of research questions, and the explicit recognition of the assumptions underlying research design.

BEVEZETÉS

Az utóbbi években több alkalommal volt lehetőségem hallgatók kutatási terveit, valamint az ezekből készült szakdolgozatokat és doktori disszertációkat véleményezni. Meglepő volt számomra, hogy a különböző egyetemeken készült dolgozatokban nagyon hasonló kutatómódszertani problémákkal találkoztam. Ezek közül elsőként a célkitűzés–kutatási kérdések–hipotézisek hármasának szinte automatikus, sablonszerű alkalmazása tűnt fel. Ennél is nagyobb problémának tartom azonban, hogy a vizsgált jelenségeket a dolgozatok gyakran leegyszerűsítik, figyelmen kívül hagyják azok összetettségét, valamint azt a tágabb rendszert és kontextust, amelyben a jelenség kialakul és működik.

Meggyőződésem szerint e két jelenség összefügg. A kutatási kérdések és hipotézisek túl korai megfogalmazása könnyen ahhoz vezethet, hogy a hallgató még a probléma mélyebb megértése előtt leszűkíti a vizsgálat fókuszát. Ez a cikk amellet érvel, hogy a kutatómódszertani oktatásban

nagyobb hangsúlyt érdemes helyezni a vizsgált probléma megértésére, és csak ezt követően áttérni a kutatási kérdésekre, illetve – amikor annak valóban helye van – a hipotézisek megfogalmazására.

VÉLEMÉNY

Amikor a kutatási terv megelőzi a kutatást

A jelenlegi gyakorlatban a hallgatóktól gyakran már a kutatás elején kutatási kérdések és hipotézisek megfogalmazását várják el, még mielőtt érdemben megismernék a vizsgált jelenséget és a hozzá kapcsolódó szakirodalmat. Pedig a kutatási terv elkészítésének időzítése alapvetően meghatározza a kutatás minőségét.

Hipotézis megfogalmazásának elsősorban akkor van helye, amikor a kutatás célja egy korábbi tudásból vagy elméletből levezetett állítás vizsgálata, vagyis konfirmatív kutatás. A hallgatók többsége azonban egy számára még csak részben ismert jelenséget szeret-

ne jobban megérteni, ezért kutatásaik többnyire feltáró (exploratív) jellegűek. Ebben a szakaszban a szakirodalom feldolgozásával nemcsak az ismereteik bővülnek, hanem a kutatási kérdéseik is folyamatosan formálódnak.

Gyakori probléma az is, hogy a hallgatók egyetlen hipotézisbe több, egymástól független állítást is belefogalmaznak. Ilyenkor előfordul, hogy a hipotézist végül „részben igazoltnak” minősítik, mert az egyik állítás igazolást nyert, a másik viszont nem. Ez többnyire arra utal, hogy a kutatási kérdések és a vizsgálható állítások még nem különültek el kellően.

A felsorolt problémák azonban többnyire felismerhetők és javíthatók. Sokkal nagyobb gondot jelentenek azok a nem tudatosított előfeltevések – ha úgy tetszik, „rejtett hipotézisek” –, amelyek már a kutatás megtervezésekor meghatározzák, hogyan tekintünk a vizsgált jelenségre. Ezeket a kutató többnyire nem fogalmazza meg, mégis döntően befolyásolják, milyen kérdéseket tesz fel, milyen módszereket választ és hogyan értelmezi az eredményeket. Nézzünk erre egy példát!

A rejtett előfeltevések szerepe

A kutatástervezési hibák szemléltetésére tekintsünk egy tipikus egészségtudományi hallgatói projektet, amely a digitális jóllét területét érinti. A hallgató arra kíváncsi, hogy segíthet-e egy okosóra-alkalmazás az alvás minőségének javításában. A jelenlegi gyakorlatnak megfelelően azonban ezt az érdeklődést hamar egy konkrét hipotézissé alakítja: „Az alváskövető alkalmazás napi használata és a hozzá kapcsolódó automatizált esti emlékeztetők 12 hét alatt szignifikánsan növelik az alanyok mélyalvás-fázisainak hosszát.” A vizsgálat lezajlik, az adatok elemzése megtörténik, majd a hipotézist az eredmények alapján igazoltnak vagy elvetettnek tekintjük.

A kutatás formailag akár kifogástalan is lehet, mégis egy sor olyan nem tudatosított előfeltevésre épül, amelyeket sem a kutató, sem a bíráló nem feltétlenül vesz észre. Feltételezzük például, hogy az emberek képesek és akarnak is változtatni életmódjukon pusztán azért, mert egy algoritmus erre emlékezteti őket. Azt is feltételezzük, hogy az okosóra által mért adatok megbízhatóan tükrözik a pihentető alvás élményét vagy hogy a jobb alvás minden résztvevő számára kiemelt életcélként tekinthető. Ha ezek a nem tudatosított pillérek meginognak, a kutatás eredményei – legyenek bármennyire statisztikailag szignifikánsak – elveszíthetik valódi magyarázó erejüket.

Az alábbi táblázat ezen a példán keresztül mutatja be, hogy egy látszólag egyszerű kutatási kérdés mögött is milyen különböző szintű előfeltevések húzódnak meg.

A táblázat nem azt kívánja sugallni, hogy minden kutatásban valamennyi ilyen előfeltevés jelen van. Inkább arra szeretné felhívni a figyelmet, hogy a kutatási kér-

dések és a módszerek megválasztása mögött mindig ott húzódnak olyan feltevések, amelyeket ritkán fogalmazunk meg nyíltan. Minél összetettebb jelenséget vizsgálunk, annál fontosabb ezek tudatosítása. A kutatás valódi minőségét ugyanis nemcsak a megfelelő módszerek alkalmazása, hanem a vizsgált probléma megalapozott értelmezése is meghatározza.

Értelmezési szint	Nem tudatosított feltételezés	Példa	Következmény
Lételméleti szint (ontológiai)	A vizsgált jelenség (pl. egészség) természete és létezési módja.	Az alvást pusztán biológiai folyamatként kezeli, amely technikai eszközökkel (smart watch) tökéletesen mérhető.	Figyelmen kívül hagyja az alvás szociális (pl. kisgyermekes lét) vagy pszichés kontextusát.
Megismerési szint (episztemológiai)	A mérés érvényessége és a szubjektív adatok megbízhatósága.	A szoftver által mért 14 perces mélyalvás-növekedés egyenlő a jobb egészséggel.	A statisztikai szignifikancia elfedi az „orthosomniát” (az alvási adatok miatti szorongást); a kutatás eredményesnek tűnik, miközben a páciens megélt jólléte valójában csökkent.
Rendszerszintű (kontextuális)	A környezeti tényezők állandósága vagy irrelevanciája.	Az alvástréning hatása független a páciens lakókörnyezetétől (zaj, fény) vagy munkahelyi stresszszintjétől.	Az eredmények nem lesznek reprodukálhatók a „való életben”, csak mesterségesen kontrollált mintán belül.
Értékrendi (normatív)	Hogy a kutató által kitűzött cél (pl. hatékonyság) az alany számára is a legfőbb prioritás.	A „több és szabályosabb alvás” minden alany számára a legfőbb jólléti prioritás (a mennyiséget az egyéni életminőség elé helyezi).	A páciens autonómiájának elvesztése: a kutatás figyelmen kívül hagyja, hogy valaki a szabadságot vagy a társas életet (pl. esti beszélgetés) többre értékeli a „tökéletes alvásadatnál”. A programot így „sikertelennek” bélyegezheti, holott az alany csak más értékrend szerint él.

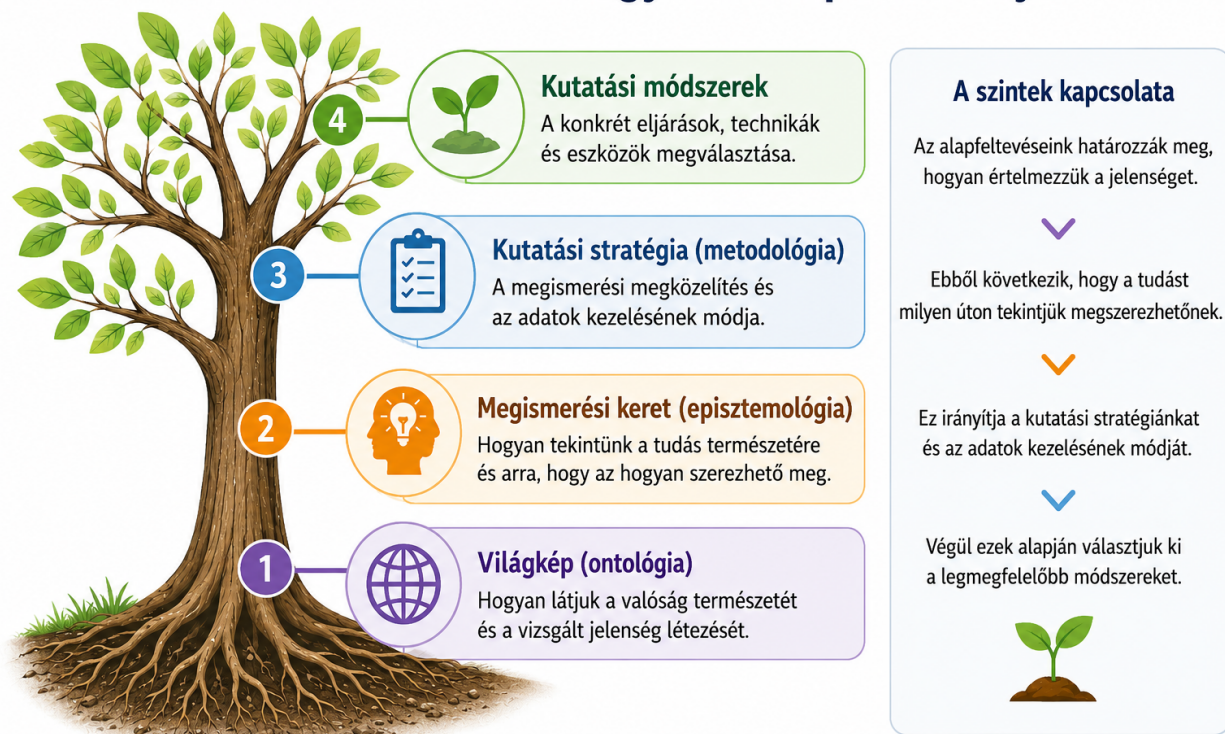
1. táblázat: Nem tudatosított előfeltevések egy okosórás alvásminőség-vizsgálat példáján (Forrás: saját szerkesztés)

A kutatás szemléleti alapjai

A nem tudatosított előfeltevések nem csupán egy-egy kutatás sajátosságai. Minden kutatási kérdés és minden módszertani döntés mögött ott állnak azok a feltevések, amelyek meghatározzák, hogy mi magunk hogyan értelmezzük a vizsgált jelenséget, mit tekintünk megismerhetőnek, milyen összefüggéseket tartunk fontosnak, és végső soron milyen kutatási stratégiát választunk.

Ezt a gondolatot jól szemlélteti a Kutatás-módszertani Fa, amely azt jelképezi, hogy a kutatás látható elemei – a vizsgálati terv, az adatgyűjtés és az elemzési módszerek – egy mélyebb elméleti alapozásra épülnek. [1. ábra]

A kutatástervezés egymásra épülő szintjei

1. ábra: A Kutatásmódszertani Fa: a kutatástervezés egymásra épülő szintjei (Forrás: saját szerkesztés)

A fa egyszerre jelképezi a kutatás növekedését és azt, ahogyan a látható kutatási döntések – a stratégia, a módszerek és az adatgyűjtés – mélyebben fekvő szemléleti alapokból táplálkoznak. Ahogyan egy fa stabilitását és fejlődését gyökérzete határozza meg, úgy a kutatás minőségét is alapvetően befolyásolják azok az ontológiai és episztemológiai előfeltevések, amelyekre a későbbi módszertani döntések épülnek. Ezeket a gyökereket azok a többnyire kimondatlan előfeltevések jelentik, amelyek meghatározzák, hogyan tekintünk a vizsgált jelenség természetére (ontológia). Erre épül a megismerési keret (episztemológia), vagyis az a felfogás, hogy milyen tudás tekinthető megbízhatónak és milyen úton szerezhető meg. Ezekből következnek a kutatási stratégiára és metodológiára vonatkozó döntések, amelyek kijelölik a vizsgálat általános megközelítését. Csak ezt követően kerül sor a konkrét kutatási módszerek, adatgyűjtési technikák és elemzési eljárások kiválasztására. Bár a gyakorlatban elsősorban ezek a módszerek láthatók, valójában azoknak a mélyebben fekvő előfeltevéseknek és döntéseknek a következményei, amelyek a kutatás egészét meghatározzák. A kutatás különböző szintjeinek ilyen egymásra épülő értelmezése összhangban áll a kutatási paradigmákat tárgyaló összefoglaló munkákkal is. (Ugwu et al., 2021)

Ez a szemlélet összhangban áll a széles körben alkalmazott *Research Onion* modellel is (Saunders et al., 2019), amely szintén arra hívja fel a figyelmet, hogy a konkrét kutatási módszerek kiválasztását filozófiai

és metodológiai döntések előzik meg. A kérdőív, az interjú vagy a statisztikai elemzés tehát nem a kutatás kiindulópontja, hanem olyan eszközök, amelyek csak akkor vezetnek megbízható eredményekhez, ha megfelelő elméleti megalapozásra épülnek.

A kutatás sikere ezért ritkán az alkalmazott módszereken múlik. A módszerek többnyire csak látható elemei annak a gondolkodási folyamatnak, amely jóval korábban kezdődik. Hiába gondosan megszerkesztett a kérdőív, kifinomult a statisztikai elemzés vagy korszerű az alkalmazott szoftver, ha a vizsgált probléma értelmezése hiányos vagy leegyszerűsítő. A módszerek önmagukban nem képesek korrigálni a kutatás kiinduló előfeltevéseiből eredő hibákat.

Ha elfogadjuk, hogy a módszertani döntések a problémáról kialakított értelmezési keretből következnek, akkor felmerül a kérdés: hogyan jut el a hallgató ehhez az értelmezési kerethez? Mikor és milyen folyamat során alakulnak ki azok a kutatási kérdések, amelyekre később a vizsgálat épül? E kérdések megválaszolása a kutatás előkészítésének talán legfontosabb, mégis legtöbbször alulértékelt szakaszához vezet.

A kutatási terv helye a kutatásban

A fenti példában a hallgató viszonylag hamar megfogalmazta kutatási kérdését, majd ennek megfelelően megtervezte vizsgálatát. A valóságban azonban a kutatás előkészítése ritkán ilyen egyenes folyamat. A legtöbb hallgató kezdetben csak egy érdekesnek tűnő jelenséggel vagy egy

általános kérdéssel találkozik. Például azzal, hogy vajon segíthet-e egy okosóra az alvás minőségének javításában. Ez még nem kutatási kérdés, hanem egy kiinduló érdeklődés, amelyet személyes tapasztalat, egy korábbi tanulmány vagy éppen a téma-vezető javaslata indíthat el.

A következő lépésnek a szakirodalom megismerésének kellene lennie. Nem azért, hogy a hallgató összegyűjtse, amit mások írtak a témáról, hanem azért, hogy fokozatosan kialakítsa saját értelmezési keretét. A szakirodalom tanulmányozása során egyre több olyan tényezővel találkozunk, amelyekről korábban talán nem is tudott: megismeri a különböző magyarázó modelleket, a lehetséges zavaró tényezőket, a vizsgálatok korlátait, valamint azt is, hogy milyen eredmények születtek eddig, és azok milyen körülmények között érvényesek. Eközben gyakran az is kiderül, hogy a kezdeti elképzelése túlságosan leegyszerűsítő volt.

Ennek során nemcsak a tudása gyarapszik, hanem a problémáról alkotott képe is fokozatosan átalakul (Rácz, 2023). A kezdeti kérdés új szempontokkal egészülhet ki, esetenként teljesen át is fogalmazódhat. Ez természetes része a kutatásnak: összetett problémák vizsgálatakor a probléma értelmezése és a lehetséges vizsgálati irányok egymást kölcsönösen alakítják, nem pedig egymást követő, elkülönülő lépésekben jelennek meg (Dorst, 2011). Ez nem a bizonytalanság jele, hanem a megismerés természetes velejárója. A szakirodalom megismerése, a kutatási kérdések átgondolása és a probléma értelmezése nem egymást köve-

tő, egyszeri lépések, hanem egymást kölcsönösen alakító folyamatok. Összetett problémák esetén a szakirodalom ezt a folyamatot *problem framing* néven írja le, hangsúlyozva, hogy a probléma értelmezése a kutatás előrehaladtával folyamatosan finomodik (van der Bijl-Brouwer, 2019). Feltáró kutatásokban ezt a folyamatot jól jellemzi a munkahipotézis fogalma is, amely nem végleges állításként, hanem a megismerést irányító, a kutatás során folyamatosan finomodó értelmezési keretként szolgál (Casula et al., 2021).

A szakirodalom feldolgozásának legfontosabb eredménye ezért nem maga az irodalmi áttekintés, hanem egy olyan elméleti keret kialakulása, amely segít értelmezni a problémát. Az így kialakuló elméleti keret tisztázza a vizsgált fogalmakat, összekapcsolja a korábbi kutatások eredményeit, rámutat a jelenséget befolyásoló tényezőkre és azok kapcsolataira. Erre épülhetnek a kutatási kérdések, majd ezekhez illeszkedve a vizsgálati módszerek, illetve – ha a kutatás jellege indokolja – a hipotézisek is. [2. ábra]

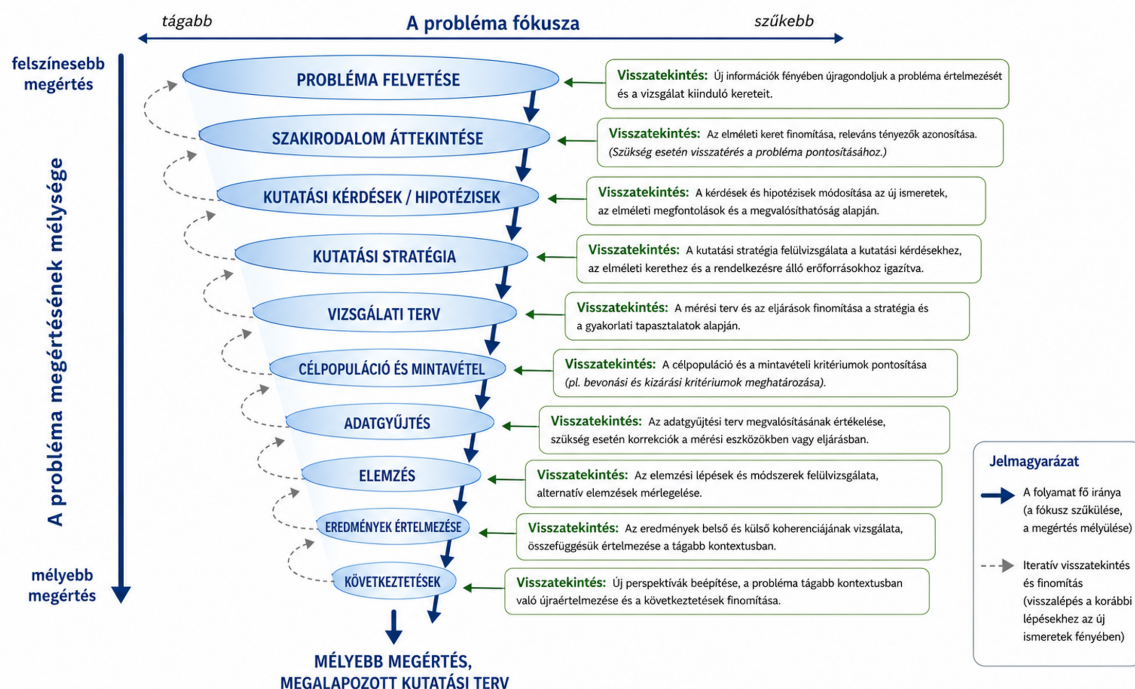
A jelenlegi gyakorlatban azonban sokszor éppen ennek az ellenkezője történik. A hallgatónak már a kutatás elején kutatási tervet kell készítenie, amelyben kutatási kérdéseket és gyakran hipotéziseket is meg kell fogalmaznia, miközben még csak most kezd ismerkedni a témával. A kutatási terv így nem a probléma megértésének eredménye, hanem annak kiindulópontja lesz.

A témavezető legfontosabb feladata ebben a korai szakaszban éppen ezért nem a kutatási terv formai elemeinek ellenőrzése, hanem a probléma közös értelmezésének támogatása. A konzultációk során érdemes újabb és újabb kérdésekkel segíteni a hallgató gondolkodását. Milyen tényezők befolyásolhatják még a vizsgált jelenséget? Milyen eltérő magyarázatokat talált a szakirodalomban? Milyen körülmények között érvényesek a korábbi kutatások eredményei? Milyen összefüggések maradtak eddig feltáratlanok? Ezek a beszélgetések nem egyszerűen bővítik a hallgató ismereteit, hanem segítenek kialakítani azt az értel-

mezési keretet, amelyre később a kutatás egésze épülhet.

Ebben az értelemben a kutatási terv a kutatási folyamat első érett összefoglalása. Nem azt dokumentálja, hogy a hallgatónak támadt egy ötlete, hanem azt, hogy már kellő mélységben megértette a vizsgálni kívánt problémát ahhoz, hogy megalapozott kutatási kérdéseket fogalmazzon meg, és ezekhez megfelelő kutatási stratégiát válasszon. Csak ezt követően érdemes eldönteni, hogy a kutatás jellege indokolja-e hipotézisek megfogalmazását.

A kutatás tárgyának egyre mélyebb megértése

2. ábra: A kutatás: egy vizsgált probléma fokozatos megértésének iteratív folyamata. Az új ismeretek a kutatás minden szakaszában visszahatnak a korábbi döntésekre, ezért a kutatás nem lineáris, hanem ismételt felülvizsgálatokon keresztül mélyülő megismerési folyamat. A kutatási terv ennek a folyamatnak fontos mérföldköve, nem pedig kiindulópontja. (Forrás: saját szerkesztés)

KÖVETKEZTETÉSEK

A bemutatott példából, a nem tudatosított előfeltevéseket összefoglaló táblázatból és a Kutatásmódszertani Fából ugyanaz a következtetés vonható le: a kutatás minőségét nem elsősorban az alkalmazott módszerek, hanem a vizsgált problémáról kialakított értelmezési keret határozza meg. Ha ez leegyszerűsítő vagy hiányos, akkor a kutatási kérdések, a módszerek és az eredmények értelmezése is bizonytalan alapokra épül.

Ezért a kutatómódszertani képzésnek nem csupán a kutatás technikai lépéseit kellene bemutatnia. Segítenie kellene a hallgatókat annak felismerésében is, hogy minden kutatás mögött ontológiai, episztemológiai, rendszerszintű és értékrendi előfeltevések állnak. Ezek tudatosítása legalább olyan fontos része a kutatás előkészítésének, mint a megfelelő adatgyűjtési vagy statisztikai módszer kiválasztása. A kutatómódszertani oktatás középpontjába ezért nem a kutatási terv előbbi elkészítését, hanem a vizsgált probléma fokozatos megértésének támogatását érdemes állítani.

A jelenlegi gyakorlatban a hallgatók többnyire a témaválasztást követően rövid időn belül kutatási tervet készítenek, amelyet a témavezető véleményez. Ezt követően a konzultációk már elsősorban a vizsgálat megvalósítására és a dolgozat elkészítésére irányulnak. Mire azonban a hallgató valóban elmélyül a szakirodalomban és megérti a vizsgált probléma összetettségét, a kutatás iránya többnyire már rögzült.

A rendelkezésre álló témavezetői idő valószínűleg nem növelhető érdemben. Éppen ezért nem több konzultációra, hanem azok másfajta felhasználására lenne szükség. A kutatás korai szakaszában a konzultációk elsődleges célja nem a kutatási terv formai elemeinek ellenőrzése, hanem a hallgató problémamegértésének támogatása kellene legyen. A szakirodalom közös értelmezése, az eltérő elméleti megközelítések összevetése, a kontextus feltárása és a jelenséget befolyásoló tényezők közötti kapcsolatok közös átgondolása mind hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a hallgató fokozatosan kialakítsa saját értelmezési keretét.

Mindez azonban csak akkor várható el a témavezetőktől, ha a kutatómódszertani képzés is ehhez a szemlélethez igazodik. Ha a hallgatók már a képzés során megismerik a kutatótervezés valódi logikáját, valamint azokat a szemléleti kérdéseket, amelyeket a cikkben bemutatott táblázat és a Kutatómódszertani Fa szemléltet, akkor felkészültebben érkeznek a témavezetőhöz. A konzultációk így hatékonyabbá válhatnak, és nagyobb részük fordítható a kutatás valódi tudományos kérdéseire, a kezdeti tervezési hibák utólagos javítása helyett.

Ebben a szemléletben a kutatási terv a kutatási folyamat első érett összefoglalása. Azt jelzi, hogy a hallgató már képes a vizsgálni kívánt problémát a szakirodalomban elhelyezni, ennek alapján megalapozott kutatási kérdéseket, megfelelő kutatási stratégiát, illetve – amennyiben a kutatás jellege indokolja – hipotéziseket is megfogalmazni.

Ha sikerülne ezt a szemléletet erősíteni a kutatómódszertani oktatásban és a téma-vezetésben, akkor a hallgatók és oktatóik közös munkája valószínűleg jobban hasznosulna. Úgy gondolom, hogy a kutatás végén ez nemcsak a dolgozat minőségében, hanem a közös munka fölött érzett elégedettségben is megmutatkozna.

HIVATKOZÁSOK

Casula, M., Rangarajan, N., & Shields, P. M. (2021). The potential of working hypotheses for deductive exploratory research. *Quality & Quantity*, 55(5), 1703–1725.

<https://doi.org/10.1007/s11135-020-01072-9>

Dorst, K. (2011). The core of design thinking and its application. *Design Studies*, 32(6), 521–532.

<https://doi.org/10.1016/j.destud.2011.07.006>

Rácz, J. (2023). *Kvalitatív pszichológia*. ELTE Eötvös Kiadó.

https://www.eltereader.hu/media/2023/06/Racz-Jozsef_Kvalitativ-pszichologia-tankonyv-web.pdf

Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2019). *Research methods for business students* (8th ed.). Pearson.

Ugwu, C. I., Ekere, J. N., & Onoh, C. (2021). Research paradigms and methodological choices in the research process. *Journal of Applied Information Science and Technology* 14 (2), 114–124.

van der Bijl-Brouwer, M. (2019). Problem framing expertise in public and social innovation. *She Ji: The Journal of Design, Economics, and Innovation*, 5(1), 29–43.

<https://doi.org/10.1016/j.sheji.2019.01.003>

INFORMÁCIÓK A SZERZŐRŐL

Vitrai József

Széchenyi István Egyetem Egészség-és Sporttudományi Kar, Pszichológia és Egészségügyi Menedzsment Tanszék, Győr

Széchenyi István University Faculty of Health and Sport Sciences, Department of Psychology and Healthcare Management, Győr, Hungary

<https://orcid.org/0000-0001-9267-806X>

vitrai.jozsef@gmail.com
